

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuoden 1940 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942.**

Marraskuun 10 päivänä 1939 annetulla lailla vuoden 1939 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1940 säädettiin, että vuoden 1939 varsinaiset valtuutettujen vaalit oli toimitettava 4 tai 4 ja 5 päivänä joulukuuta 1940 kunnallisen vaalilain säätämässä järjestyksessä.

Vaalien toimittaminen määräaikana ensi joulukuussa tulee kuitenkin tuottamaan erinäisiä vaikeuksia. Vaaleissa käytettävät vaaliluettelot perustuvat nimittäin kuluvan vuoden henkikirjoitukseen, ja kun rauhan-teossa luovutettujen alueiden kuntien ja Hangon kaupungin asukkaat ovat tulleet henkikirjoitetuiksi entisissä kotikunnissaan, ei heillä tänä vuonna ole vaalioikeutta missään kunnassa eivätkä näin ollen voi osallistua vaaleihin. Eräissä rajakunnissa, jotka rauhanteossa menettivät osia alueistaan, käy vaalien järjestäminen myös erittäin vaikeaksi tai kokonaan mahdottomaksi syystä, että suuri osa kuntalaisia asuu vielä hajallaan vieraisissa kunnissa, joista he tuskin ensi joulukuuhun mennessä vielä ehtivät palata kotikuntiinsa. Tarpeellisten vaalihuoneistojen puute on myös seikka, johon on viitattu. Tämän perusteella ovatkin eräät kunnat valtioneuvostolta anoneet uuden ajan määräämistä vaalien toimittamista varten.

Edellä esitetyistä syistä ja huomioonottaen muutkin vallitsevat poikkeukselliset olot näyttää vaalien siirtäminen johonkin myöhempään ajankohtaan käyvän välttämättömäksi.

Jos vaalit määrättäisiin siirrettäviksi yhdellä vuodella, on todennäköistä, että

ainoastaan pienehkö määrä siirtoväkeä ehtisi sitä ennen tulla henkikirjoitetuksi sille määrättyssä kotikunnassa ja siellä saada vaalioikeuden. Mahdollista on myös, että eräät siirtoväkeen kuuluvat henkilöt, jotka jossakin kunnassa saavat vaalioikeuden, pian sen jälkeen siirtyvät muualle asumaan ehtimättä ennen poismuuttoa käyttää vaalioikeuttaan tai, jos he tulevat sitä käyttämään, kuitenkin pian sen jälkeen siirtyvät muualle asumaan. Näistä syistä tuntuu vaalien siirtäminen pitemmäksi ajaksi tarkoituksenmukaisemmalta. Jos vaalit siirretään kahdella vuodella, on todennäköistä, että ainakin suurin osa siirtoväkeä on silloin saanut vakinaisen kotipaikan ja voisi myös käyttää kunnallislain edellyttämiä oikeuksiaan. Kahden vuoden pitennys ei myöskään tuotane mainittavia vaikeuksia ja häiriöitä kunnalliselle toiminnalle. Tämän takia on katsottu voitavan ehdottaa, että vaalit siirrettäisiin vuoteen 1942.

Vaalien siirtäminen toimeenpantaisiin, kuten viime vuonnakin tapahtui, erityisen poikkeuslain avulla, johon on sisällytettävä myös säännös nykyisten valtuutettujen ja heidän varajäsentensä velvollisuudesta pysyä toimissaan tulevan joulukuun 31 päivän jälkeenkin. Tämän ohella on katsottu tarpeelliseksi antaa eräitä poikkeusmääräyksiä valtuutettujen varajäsenistä ja valtuutettujen luvun lisäämisestä eräissä tapauksissa kunnallisen jaonituksen muuttuessa.

Sen nojalla, mitä edellä on lausuttu, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

## L a k i

### vuoden 1940 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

#### 1 §.

Maalaiskuntain kunnallislain, kaupunkien kunnallislain ja kunnallisen vaalilain edellyttämät varsinaiset valtuutettujen vaalit, mitkä 10 päivänä marraskuuta 1939 vuoden 1939 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1940 annetun lain mukaisesti olisi toimitettava 4 tai 4 ja 5 päivänä joulukuuta 1940, toimitetaan 4 tai 4 ja 5 päivänä joulukuuta 1942, niinkuin kunnallisessa vaalilaissa on säädetty.

#### 2 §.

Valtuutettujen ja varajäsenten velvollisuudesta pysyä toimessaan, kunnes vaalit on 1 §:n mukaisesti toimitettu, olkoon voimassa, mitä kunnallisen vaalilain 47 §:ssä on säädetty.

Jollei soveltamalla kunnallisen vaalilain 43 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä saada kaikkia avoimeksi joutuneita valtuutettujen paikkoja täytetyiksi, tulee viimeksi toimitetun valtuutettujen vaalin keskuslautakunnan vaalilain 38 §:ssä säädettyä järjestystä noudattaen määrätä vaalissa käytetyistä ehdokaslistoista uusia varajäseniä valtuutettujen paikkojen täyttämiseksi. Jollei kaikkia valtuutettujen paikkoja näin me-

netellen saada täytetyiksi, toimikoon valtuusto toistaiseksi vajanaisena.

#### 3 §.

Jos ennen 1 §:n mukaisesti toimitettavia valtuutettujen vaaleja kunnan aluetta kunnallisen jaoituksen muutoksella laajennetaan, voi valtioneuvosto, milloin olosuhteet siihen aihetta antavat, määrätä, että laajennetun kunnan valtuutettujen luku on lisättävä laissa edellytettyyn määrään. Valtuutettujen lisäpaikat täytetään sellaisilla supistetussa kunnassa viimeksi valituilla valtuutetuilla tai heidän varajäsenillään, jotka ovat siirretyllä alueella hengillekirjoitettuja, ja siirtyvät nämä valtuutetut tai heidän varajäsenensä kukin aikaisemmin vahvistetun järjestyksensä mukaan laajennetun kunnan valtuustoon. Jollei kaikkia valtuutettujen lisäpaikkoja tällä tavoin voida täyttää, edustaa valtuusto toistaiseksi vajanaisena laajennettua kuntaa.

Jos edellä mainitulla jaoituksen muutoksella laajennettuun kuntaan on liitetty alueita kahdesta tai useammasta kunnasta, määrää valtioneuvosto, ottaen huomioon eri alueiden väkiluvun, missä suhteessa valtuutettujen lisäpaikat on niiden kesken jaettava.

Helsingissä 6 päivänä syyskuuta 1940.

**Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa:**

**Pääministeri RISTO RYTI.**

Sisäasiainministeri *Ernst von Born.*

**Laki- ja talousvaliokunnan mietintö  
N:o 17 hallituksen esityksen johdosta laiksi vuoden 1940  
varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutet-  
tujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942.**

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 4 päivältä kuluvaan lokakuuta lähettänyt laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellämämainitun esityksen n:o 94 laiksi vuoden 1940 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942. Kuultuaan asiantuntijoina sisäasiainministeri Ernst von Bornia ja esittelijäneuvos P. V. Snellmania valiokunta esityksessä mainituin perustein ja ottaen huomioon, että vaalien siirtämisestä ei aiheutune mainittavampia haittoja kunnalliseen elämälle sekä että asioiden hoito niissäkin kunnissa, joissa on suunniteltu suoritettavaksi kunnallisen jaoituksen muutoksia, voidaan ehdotetun lainsäädännön no-

jalla tarkoituksenmukaisesti järjestää, on päättänyt asettua puoltamaan lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan. Sen vuoksi ja kun siirtoväkikin, niinkuin esityksen perusteluissa on huomautettu, suurimmaksi osaksi voinee jo kahden vuoden kuluttua käyttää sille kuuluvaa vaalioikeutta, valiokunta katsoo, että puheena olevat vaalit olisi siirrettävä esityksen mukaisesti vuoteen 1942.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

*että kysymyksessä oleva lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.*

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1940.

---

Asian käsittelyyn valiokunnassa ovat otaneet osaa puheenjohtaja Horelli, varapuheenjohtaja Linna, varsinaiset jäsenet Haga, Jern, Kajala, Kujala, Kääriäinen, Lahtela,

Luukka, Pitkäsilta, Salmela-Järvinen, Salo, Tukia, Tuurna ja Wenman sekä varajäsen Heikkilä.



**Suuren valiokunnan mietintö N:o 91 hallituksen esityksen johdosta laiksi vuoden 1940 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942.**

Suuri valiokunta on, käsiteltyään yllämainitun asian, päättänyt yhtyä kannattamaan laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 17 esitettyä ehdotusta ja saa siis kunnioittaen ehdottaa,

*että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.*

Helsingissä lokakuun 15 päivänä 1940.

---

2023年11月11日 星期六

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

**Eduskunnan vastaus Hallituksen esitykseen laiksi vuoden 1940 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942.**

Eduskunnalle on annettu Hallituksen esitys N:o 94 laiksi vuoden 1940 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942, ja Eduskunta, jolle Laki- ja talousvaliokunta on asiasta antanut mietintönsä N:o 17, on hyväksynyt seuraavan lain:

## **L a k i**

**vuoden 1940 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1942.**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

### **1 §.**

Maalaiskuntain kunnallislain, kaupunkien kunnallislain ja kunnallisen vaalilain edellyttämät varsinaiset valtuutettujen vaalit, mitkä 10 päivänä marraskuuta 1939 vuoden 1939 varsinaisten kunnanvaltuutettujen ja kaupunginvaltuutettujen vaalien siirtämisestä vuoteen 1940 annetun lain mukaisesti olisi toimitettava 4 tai 4 ja 5 päivänä joulukuuta 1940, toimitetaan 4 tai 4 ja 5 päivänä joulukuuta 1942, niinkuin kunnallisissa vaalilaissa on säädetty.

### **2 §.**

Valtuutettujen ja varajäsenten velvollisuudesta pysyä toimessaan, kunnes vaalit on 1 §:n mukaisesti toimitettu, olkoon voimassa, mitä kunnallisen vaalilain 47 §:ssä on säädetty.

Jollei soveltamalla kunnallisen vaalilain 43 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä saada kaikkia avoimiksi joutuneita valtuutettujen

paikkoja täytetyiksi, tulee viimeksi toimitetun valtuutettujen vaalin keskuslautakunnan vaalilain 38 §:ssä säädettyä järjestystä noudattaen määrätä vaalissa käytetyistä ehdokaslistoista uusia varajäseniä valtuutettujen paikkojen täyttämiseksi. Jollei kaikkia valtuutettujen paikkoja näin menetellen saada täytetyiksi, toimikoon valtuusto toistaiseksi vajanaisena.

### **3 §.**

Jos ennen 1 §:n mukaisesti toimitettavia valtuutettujen vaaleja kunnan aluetta kunnallisen jaoituksen muutoksella laajennetaan, voi valtioneuvosto, milloin olosuhteet siihen aihetta antavat, määrätä, että laajennetun kunnan valtuutettujen luku on lisättävä laissa edellytettyyn määrään. Valtuutettujen lisäpaikat täytetään sellaisilla supistetussa kunnassa viimeksi valituilla valtuutetuilla tai heidän varajäsenillään, jotka ovat siirretyllä alueella

hengillekirjoitettuja, ja siirtyvät nämä valtuutetut tai heidän varajäsenensä kukin aikaisemmin vahvistetun järjestyksensä mukaan laajennetun kunnan valtuustoon. Jollei kaikkia valtuutettujen lisäpaikkoja tällä tavoin voida täyttää, edustaa valtuusto toistaiseksi vajanaisena laajennettua kuntaa.

Jos edellä mainitulla jaoituksen muutoksella laajennettuun kuntaan on liitetty alueita kahdesta tai useammasta kunnasta, määrää valtioneuvosto, ottaen huomioon eri alueiden väkiluvun, missä suhteessa valtuutettujen lisäpaikat on niiden kesken jaettava.

---

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1940.

---